

Θείο Κήρυγμα του Μητροπολίτη Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου για την Κυριακή Ι' Ματθαίου

/ [Γνώμες](#)

Ἱερὰ Μητρόπολις Ναυπάκτου & Ἀγίου Βλασίου

21 Αὐγούστου 2022

Ἄπιστη καί διεστραμμένη γενεά

«ὦ γενεά ἄπιστος καί διεστραμμένη» (Ματθ. ιζ', 17)

Τό σημερινό εὐαγγελικό ανάγνωσμα ἀναφέρεται στήν θεραπεία τοῦ σεληνιαζομένου νέου πού ἔγινε ἀπό τόν Χριστό. Στόν λόγο τοῦ πατέρα τοῦ νέου αὐτοῦ ὅτι δέν μπόρεσαν νά τόν θεραπεύσουν οἱ Μαθητές Του, ὁ Χριστός ἀπάντησε: «ὦ γενεά ἄπιστος καί διεστραμμένη!» (Ματθ. ιζ', 17). Μέ τόν λόγο αὐτό ὁ Χριστός συνδέει τήν ἀπιστία μέ τήν διαστροφή, καί κατ' ἐπέκταση τήν πίστη μέ τήν ὀρθότητα τοῦ ἥθους καί τῆς ζωῆς.

Πράγματι, συνδέεται πολύ στενά ή πίστη με την όλη ζωή του ανθρώπου. Όταν κανείς πιστεύει στον Θεό και προσαρμόζεται σε αυτήν την κατάσταση, τότε και το ήθος του και ή έν γένει κοινωνική του συμπεριφορά είναι σε όρθή κατεύθυνση. Δεν είναι δυνατόν να πιστεύει κανείς στον Θεό, να δέχεται την διδασκαλία Του, να τον θεωρή δημιουργό του, πού τον αγαπά, να πιστεύει ότι ο Χριστός έγινε άνθρωπος για να τον σώσει, να διαβάσει την Αγία Γραφή, και να μή διαποτίζεται ή ζωή του από τον ευαγγελικό λόγο. Δεν είναι δυνατόν να αισθάνεται κανείς την αγάπη του Θεού και, όμως, αυτός να μην ανταποκρίνεται σε αυτήν την αγάπη και να μην αγαπά τον Θεό και τους ανθρώπους. Πάντοτε, αυτό που κυριαρχεί στον διανοητικό και καρδιακό χώρο του ανθρώπου εκφράζεται και έξωτερικά. Άν, όμως, ο άνθρωπος λέγει ότι πιστεύει στον Θεό, αλλά αυτό δεν επηρεάζει την διαγωγή του και την έξωτερική συμπεριφορά του, αυτό σημαίνει ότι ή πίστη του είναι αναιμική, είναι ανίσχυρη.

Στήν Δογματική της Έκκλησίας γίνεται λόγος για την σχέση μεταξύ του δόγματος και της ήθικης ή καλύτερα μεταξύ της διδασκαλίας της Έκκλησίας, όπως εκφράστηκε στις Οικουμενικές Συνόδους από τους Πατέρες, και του ήθους, της ασκητικής. Τό δόγμα είναι ή θεωρία και ή ασκητική είναι ή πράξη. Ούτε ή θεωρία χωρίς την πράξη μπορεί να είναι αποτελεσματική ούτε και ή πράξη χωρίς την θεωρία μπορεί να σώσει τον άνθρωπο. Ο άγιος Μάξιμος ο Όμολογητής διδάσκει ότι ή πίστη χωρίς τά έργα είναι φαντασία και τά έργα χωρίς την πίστη είναι είδωλολατρεία. Αυτό λέγεται και από τον Αδελφόθεο Ιάκωβο, όταν διδάσκει ότι «ή πίστις χωρίς τών έργων νεκρά έστιν» (Ιάκ. β', 20).

Έάν αυτό συμβαίνει μεταξύ πίστεως και έργων, όπωςσδήποτε συμβαίνει και μεταξύ άπιστίας και διαστροφής. Όποιος δεν πιστεύει στον Θεό και δεν έχει αναφορά σε Αυτόν, και, επομένως, στηρίζεται στον έαυτό του και στα πάθη του, είναι έπόμενο να έχη διεστραμμένο ήθος. Όταν τό διανοητικό μέρος της ψυχής του δεν λειτουργή σωστά, τότε και τό παθητικό μέρος της ψυχής, ήτοι τό έπιθυμητικό και τό θυμικό, επηρεάζονται από τά πάθη και γι' αυτό γίνονται μεγάλα έγκλήματα. Η άπιστία συνδέεται με την διαστροφή του ήθους.

Βέβαια, ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ πού εἶδαμε στό σημερινό εὐαγγελικό ἀνάγνωσμα, «ὦ γενεά ἄπιστος καί διεστραμμένη!», δέν ἀναφερόταν στήν ἀπιστία, τήν ἀθεία, ἀλλά στήν ἔλλειψη τῆς πίστεως ἐκ θεωρίας, ἡ ὁποία πίστη εἶναι ἀνώτερη ἀπό τήν πίστη ἐξ ἀκοῆς. Ἐπομένως, ἄλλο εἶναι ἡ πίστη ἀπό αὐτά πού ἀκοῦμε γιά τόν Θεό καί ἄλλο εἶναι ἡ πίστη ἀπό τήν ὄραση τοῦ Θεοῦ. Ἔτσι, ὅταν φθάση κανείς στήν θεωρία τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, τότε θεοῦται, μεταμορφώνονται ὅλες οἱ δυνάμεις τῆς ψυχῆς καί τοῦ σώματος, ὁπότε ὁ ἄνθρωπος δέν μπορεῖ νά ἐπηρεασθῇ ἀπό τίς δαιμονικές ἐνέργειες. Αὐτός ὁ ἄνθρωπος λέγεται θεούμενος.

Πάντως, ὁ λόγος αὐτός τοῦ Χριστοῦ ἰσχύει καί γιά τούς ἀνθρώπους τῆς ἐποχῆς μας, γιά ὅλους μας. Κάνουμε λόγο γιά κρίση στήν ἐποχή μας καί τήν περιορίζουμε στά οἰκονομικά, στά πολιτιστικά, στά κοινωνικά καί στά οἰκογενειακά θέματα. Ὅμως, ἡ κρίση εἶναι πνευματική καί θεολογική. Πολλοί ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς μας ἔχουν ἀπομακρυνθῇ ἀπό τόν Θεό καί τήν διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ, δέν προσεύχονται, δέν ἐκκλησιάζονται, δέν διαβάζουν τήν Ἁγία Γραφή, τά πατερικά βιβλία καί τούς βίους τῶν ἁγίων. Δέν στηρίζονται στόν Θεό, ἀλλά στόν ἑαυτό τους καί τά πάθη τους. Ἀκόμη, καί ὅταν θεολογοῦν, ἔξω ἀπό τήν ἐκκλησιαστική, πατερική παράδοση, τό κάνουν μέσα ἀπό τά πάθη τους καί προσφέρουν τήν «θεολογία τῶν παθῶν» τους. Ἡ κρίση προέρχεται ἀπό τήν διαστροφή τοῦ ἥθους καί αὐτή ἔχει αἰτία τήν ἀπιστία ἢ τήν ἀθεία καί τήν ὑποκριτική πίστη. Ἡ ἐπιστροφή τοῦ ἀνθρώπου στόν Χριστό καί τήν Ἐκκλησία Του προσφέρει πίστη καί μεταμορφώνει τό ἥθος.

Ὁ Χριστός στούς μαθητές Του πού τόν ρωτοῦσαν γιατί αὐτοί δέν μπόρεσαν νά βγάλουν τό δαιμόνιο, μεταξύ τῶν ἄλλων, τούς εἶπε: «Τοῦτο δέ τό γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μή ἐν προσευχῇ καί νηστεία» (Ματθ. ιζ', 21). Ὁ Χριστός ἔβγαλε τό δαιμόνιο μέ τήν δύναμη τῆς θεότητάς Του, οἱ Μαθητές θά μπορούσαν νά τό βγάλουν μέ τήν δύναμη τοῦ Χριστοῦ, ἀλλά θά μπορέσουν νά τό κάνουν, ὅταν προσευχηθοῦν καί νηστεύσουν.

Στήν ἀπάντηση αὐτή τοῦ Χριστοῦ φαίνεται ἡ μεγάλη ἀξία τῆς προσευχῆς καί τῆς νηστείας. Δέν πρόκειται γιά αὐτονομημένες ἀρετές, ἀλλά γιά πράξεις τῶν ἀνθρώπων πού γίνονται μέ τήν Χάρη τοῦ Θεοῦ καί προσφέρουν στόν ἄνθρωπο μεγάλη ἐνέργεια, ἀφοῦ τότε ὁ ἄνθρωπος γίνεται μέτοχος τῶν δωρεῶν τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ προσευχή εἶναι δοξολογία, εὐχαριστία, ἐξομολόγηση καί παράκληση πρός τόν Θεό, εἶναι προσφορά ὅλων τῶν δυνάμεων καί ἐνεργειῶν τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου πρός τόν Θεό καί, βέβαια, εἶναι μέθεξη τῆς θείας Χάριτος. Μέ τήν προσευχή θεραπεύεται ἡ ψυχή τοῦ ἀνθρώπου, πρωταρχικά τό νοερό τῆς ψυχῆς καί στήν συνέχεια ὅλες οἱ ἄλλες ἐνέργειές της, ὅπως τό λογιστικό, τό ἐπιθυμητικό καί τό

θυμικό. Πρόκειται για μία μεταμόρφωση τοῦ ἐσωτερικοῦ κόσμου τοῦ ἀνθρώπου, ἐπαναφορά στήν ἀρχική του κατάσταση. Γιατί ὅλες αὐτές οἱ δυνάμεις τῆς ψυχῆς ἀπό τήν ἀρχή δημιουργήθηκαν γιά νά ἔχουν κατεύθυνση καί φορά πρὸς τόν Θεό, ἀλλά μέ τήν ἁμαρτία ἀπώλεσαν αὐτόν τόν ἀρχικό σκοπό καί στράφηκαν πρὸς τήν κτίση, τήν δημιουργία. Τώρα μέ τήν προσευχή ἀποκαθίσταται αὕτη ἡ κατάσταση.

Ἡ νηστεία εἶναι ἡ ἐλευθέρωση τῶν σωματικῶν ἐνεργειῶν ἀπό τήν ὑποδούλωση στήν κτίση. Ὅπως ὑπάρχουν ψυχικά πάθη (ὑπερηφάνεια, ἐγωϊσμός, κενοδοξία κλπ.), ἔτσι ὑπάρχουν καί σωματικά πάθη (γαστριμαργία, φιλοκτημοσύνη, φιληδονία κλπ.). Τά σωματικά πάθη δείχνουν τήν ὑποδούλωση τοῦ ἀνθρώπου στήν κτίση, στά ὑλικά ἀγαθά. Ἔτσι, μέ τήν νηστεία φανερώνεται ἡ ἐπιθυμία καί ἡ προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου, μέ τήν Χάρη τοῦ Θεοῦ, νά ἀποδεσμευθῇ ἀπό αὐτήν τήν ἐξάρτηση καί νά ἐπανέλθῃ τό σῶμα στήν ἀρχική κατάσταση, ὅπως δημιουργήθηκε ἀπό τόν Θεό.

Ὁ Χριστιανός νηστεύει, γιατί θέλει νά ἀποκτήσῃ ἐνότητα μέ τόν Χριστό, νά ἐλκύσῃ τήν Χάρη Του, νά μεταμορφωθῇ καί αὐτός μέ τήν Χάρη τοῦ Θεοῦ. Ἔτσι, ὁ ἄνθρωπος μέ τήν κατά Χριστόν προσευχή καί τήν νηστεία φωτίζεται, λαμπρύνεται, μεταμορφώνεται ψυχικά καί σωματικά, καί ἔτσι ἐκδιώκει τόν διάβολο καί τίς ἐνέργειές του, ὁ ὁποῖος διάβολος εἶναι σκοτεινό πνεῦμα καί σκοτίζει αὐτούς πού συνδέονται μαζί του.

Ἄν θέλουμε νά φωτισθῇ ὁ νοῦς, ἡ ψυχὴ καί τό σῶμα, καί νά μεταμορφώσουμε ὅλη τήν ὕπαρξή μας, νά ἐλευθερωθοῦμε ἀπό κάθε ψυχική καί σωματική ἐξάρτηση, πρέπει νά προσευχόμαστε καί νά νηστεύουμε, μέ ὅλη τήν θεολογική προοπτική πού θέτει ἡ Ἐκκλησία μας, καί τότε δέν θά συγκαταλεγόμαστε στήν ἄπιστη καί διεστραμμένη γενεά.

Ὁ Μητροπολίτης

+ Ὁ Ναυπάκτου καί Ἀγίου Βλασίου Ἱερόθεος